

HEEMKUNDIGE KRING

“Norbert de Vrijter” Lille vzw

België – Belgique
P.B.
2275 Lille
BC 6717

Driemaandelijks contactblad

Vierentwintigste jaargang nr. 95/4,
Februari 2007

Afgiftekantoor: 2275 Lille

Verantwoordelijke uitgever:
Heemkundige Kring “Norbert de Vrijter” vzw
p.a. Rosette Dillen, Moereind 22, 2275 Lille
Bankrek.: 979-0878854-39

In dit nummer

- ❖ Een schrijfoefening van Maria Anna Tiberius
- ❖ Verslag namiddaguitstap naar Turnhout
- ❖ Neergestort vliegtuig te Gierle
- ❖ Tentoonstelling vijfhonderd jaar onderwijs te Poederlee
- ❖ Namiddaguitstap naar Herentals
- ❖ Diversen

Activiteiten

- ❖ **Donderdag 8 maart:** algemene vergadering
- ❖ **Vrijdag 23 maart:** lezing Guido Landuyt
- ❖ **Zaterdag 21 april:** lente-uitstap naar Herentals
- ❖ **Zaterdag 16 juni:** zomerafstap Kasterlee

Bestuur

Voorzitter	: Rosette Dillen, Moereind 22, Wechelderzande. 03/312.49.03.
Ondervoorzitter	: Walter Driesen, Ter Varentstraat 28, 2640 Mortsel. 03/8884412.
Secretaris	: Louis Bertels, Valvekenstraat 20, Lille. 014/88.39.09
Penningmeester	: Jos Willems, Heiend 7, Lille. 014/88.02.66.
Bibliothecaris	: Vic Van Duppen, Middelveld 27, Gierle. 014/55.51.57.
Bestuursleden	: Wim Peeters, Kloosterstraat 26, Gierle. 014/55.33.55. Jules Van Olmen, Vlimmersebaan 58, Wechelderzande. 03/312.07.80. Jos Geysen, Zagerijstraat 35, Lille. 014/88.10.79. Alex Vercammen, Boskapelstraat 98, Lille. 014/882375

Vragen over onze werking? Contacteer ons !

E-mailadres: louis.bertels@skynet.be

Informatie Heemkundige Kring

De Heemkundige Kring "Norbert de Vrijter" vzw is op 1 maart 1983 opgericht en heeft tot doel zich toe te leggen op het bewaren, bestuderen, verzamelen, bekendmaken en het doen waarderen van het heem, de oudheidkunde, de geschiedenis en de volkskunde van de deelgemeenten Gierle, Lille, Poederlee en Wechelderzande.

Het lidgeld bedraagt **15 euro** per jaar. Hiervoor ontvangt u de 4 contactbladen en het jaarboek waarvoor u in het begin van het werkjaar intekent.

U bent ook steeds welkom in ons heemhuis "De Vrijter", Rechtestraat 7, 2275 Lille.

Elke 3de dinsdag van de maand staan de deuren open van 19.30u tot 22u. Wij helpen u graag verder. In juli en augustus is het heemhuis gesloten.

De uitgever heeft er naar gestreefd auteursrechten op de illustraties te regelen volgens wettelijke bepalingen. Diegene die meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich alsnog tot de uitgever te wenden.

Alles uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook mits vermelding van de naam van de auteur en de jaargang van de Heemkundige Kring "Norbert de Vrijter".

JAARPROGRAMMA 2007

Donderdag 15 maart 2007: algemene vergadering

Vrijdag 23 maart 2007: lezing Guido Landuyt

Zaterdag 21 april 2007: lenteuitstap naar Herentals

Zaterdag 16 juni 2007: zomereuitstap Kasterlee

Zondag 26 augustus 2007: Heksenboomfeesten

Zaterdag 8 september 2007: heemkundige uitstap naar Kortrijk

Vrijdag 12 oktober 2007: herfstactiviteit Gierle in beeld

Dinsdagen 6, 13 en 27 november 2007: lessenreeks

Zaterdag 10 november 2007: herfstuitstap kerkhof Poederlee

Zaterdag en zondag 23 en 24 februari 2008: voorstelling jaarboek 2007

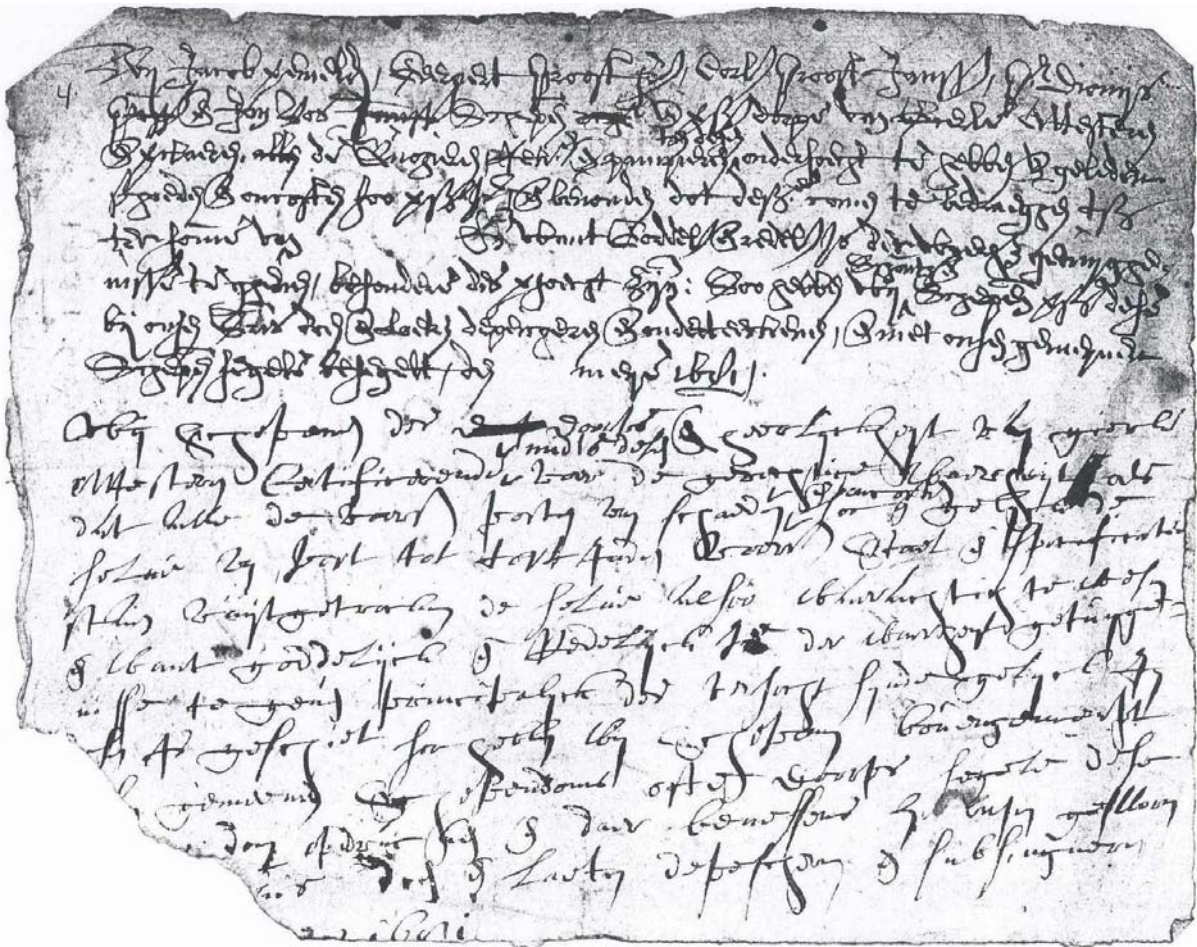
Een schrijfoefening van Maria Anna Tiberius (Gierle, 1681)

Geschiedkundigen komen tijdens hun opzoekingen in archieven nogal eens kleine, losse papiertjes tegen. Vaak worden die niet grondig bekeken omdat ze op het eerste zicht niet interessant lijken, moeilijk leesbaar zijn of omdat ze “maar” tussen de eigenlijke documenten zitten die men wil onderzoeken. Spijtig! Want dikwijls blijken zulke papiertjes zeer “charmant” te zijn.

Zo viel mijn oog op een los kladblaadje (20,7cm op 15,8cm) in het Gielse schepenregister van 1538-1558 (Rijksarchief Antwerpen, OGA Gierle nr.350). Het is aan beide zijden beschreven.

Zijde A

Wat ik “zijde A” noem, toont twee kladteksten van bekrachtigingen door de schepenbank van Gierle uit 1681. In de eerste tekst vinden we 5 namen van toenmalige schepenen terug. Ze verklaren enkele documenten en een bepaald kostengeval onderzocht te hebben, bekrachtigen officieel -samen met de schout- hun bevindingen en laten die optekenen door de secretaris. De tweede tekst is in een ander, sneller handschrift opgesteld en verschilt qua inhoud niet veel van de eerste. Er worden wel geen namen in vermeld. Zijde A is dus een voorbeeld van een typische schepentekst: een zeer wollig maar weinigzeggend taalgebruik doorweven met van het Frans afgeleide juridische termen (vb. “attesteren, depescheren ende subsingueren”). En natuurlijk wendt men zich tot God om deze beslissing extra kracht te geven: “*want goddelijk ende redelijk is de waerheyt getuygenisse*”.

Wij, Jacob Veremelden, Geraert Proost [Jans?], [Cor(ne)l(is)?] Proost Janss, P(ete)r Dionijs Peterss. ende Jan Vos Janss, schepenen ~~wyt~~ van de voors. dorpe van Gierle attesteren ende verclaeren ~~allen~~ de ...?... ende pampieren ten desen¹ ondersoecht te hebben ende geleden schaeden ende oncosten soo ...?... ende bevonden dat desse(lve) comen te bedraeghen [te zijn?] ter somme van _____² ende want goddel(ijk) ende redel(ijk) is derwegen getuyghenisse te gheven, besondere des versoecht zijnde: soo hebben wij schout ende³ schepenen voors. dese bij onsen s(ecreta)ris doen ende laeten depescheren ende onderteecken, ende met onsen gemeyne schepensegels besegelt, den _____⁴ meye 1681

In een ander handschrift volgt:

Wij schepenen des doorps ende heerlijkheyt van Gierle attesteren, certificerende midts desen⁵ voor de gerechtige waerheyt als dat alle de voors. posten van schaeden ende oncosten⁶ soo ende gelyck deselve van [post tot post / part tot part?] in den voorn. Staet ende specificatie staen vuytgetrocken de selve alsoo waerachtich te wesen ende want goddelijk ende redelijck is de waerheyt getuyghenisse te geven principalyck des versocht sijnde gelyck in [de]sen is geschiet, soo hebben wij schepenen bovengenoempt [...] gemeenen schependoms ofte doorpssegele dese [...] opdrukken ende daerbeneffens ...?... doen ende laeten depescheren ende subsingueren

1681

Zijde B:

Kant B daarentegen is heel wat “charmant”. (Welk woord is er eigenlijk van toepassing als een historicus zich om een moeilijk verklaarbare reden door een document gecharmeerd voelt?) Deze kant is een schrijfoefening (of pennenproef?) van Maria Anna Tiberius die ze dateerde op 8 januari 1681. Maria Anna was het tweede kind van Adriaan Tiberius, secretaris van Gierle, kerkmeester en notaris (°3 december 1613-†13 januari 1685). Haar moeder was Catharina Pauli (gedoopt op 22 januari 1633-†21 maart 1704), een dochter van Nicolaes Pauli, schout van Gierle. Maria Anna’s dooppeter was Cornelius de Vrijter, schout van Gierle en vader van Norbert de Vrijter, naar wie onze heemkundige kring genoemd werd. Via de moeder van haar vader, Maria Proost, is ze verwant aan die andere invloedrijke familie uit onze streek: het geslacht (de) Proost.⁷ Jan de Proost, bouwer van het Wechelse kasteel, was een oom van Adriaan Tiberius. Maria Anna Tiberius werd gedoopt op 5 mei 1664 en werd nog geen 36 jaar (†26 maart 1700). Op het ogenblik dat ze dit kladbrieftje schreef, was ze 17 jaar, haar vader reeds 68. Maria’s oefening begint met het Latijnse “*Laris Deo Semper*” wat ongeveer zoveel betekent als “aan God die steeds mijn (huis-)god is”. Dan volgt wat dit documentje “charmant” maakt: het begin van een gedicht.

¹ ten desen: boven de regel

² niet ingevuld

³ schout ende: boven de regel

⁴ niet ingevuld

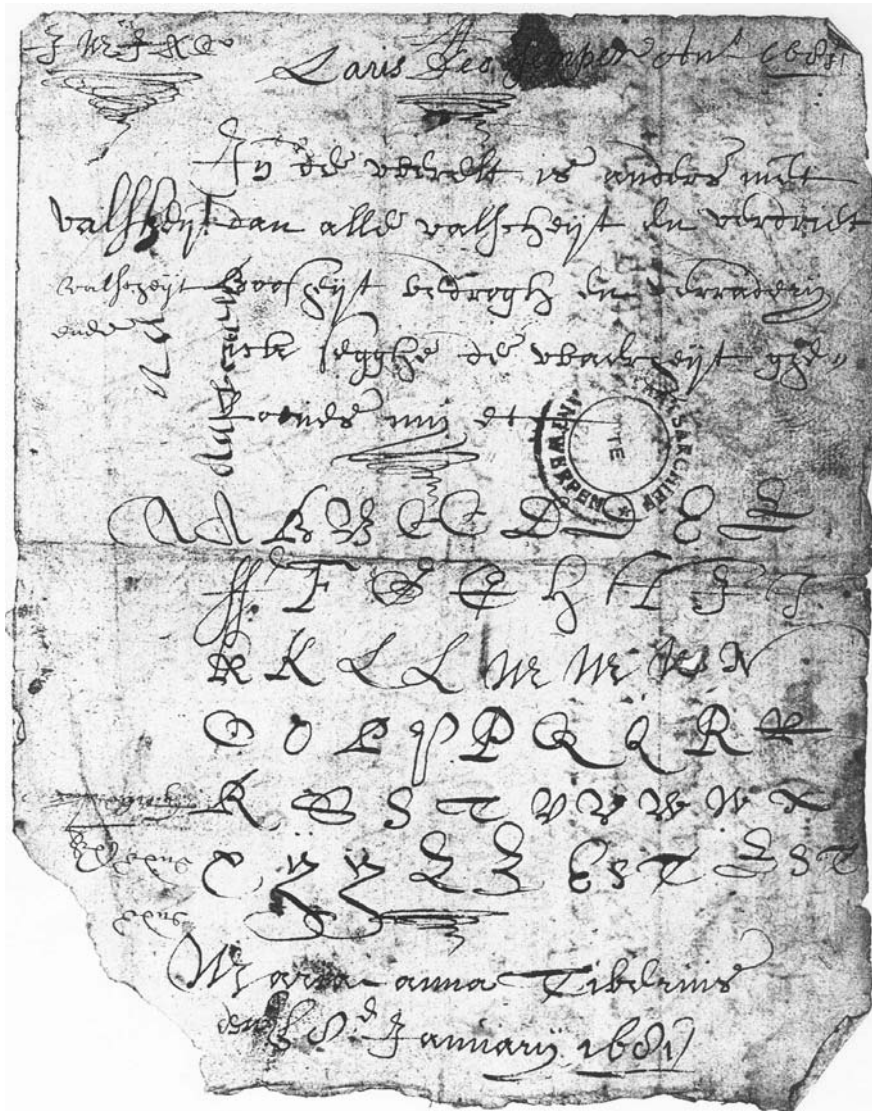
⁵ midts desen: boven de regel

⁶ ende oncosten: boven de regel

⁷ Voor uitgebreide genealogische informatie over de families Tiberius, Pauli, Proost en de Vrijter, zie o.a. B. Van Schijndel, Adriaan Tiberius, notaris en secretaris van Gierle, en zijne familie (1637-1685), in: Tax., jg X, 1938, p.214-220; J. Van Olmen, De familie Proost, een invloedrijk geslacht in de 17de eeuw, in: Jaarboek HK Norbert de Vrijter, 1993, p.73-98 en W. Van den Branden, “Seigneur” Norbert de Vrijter (1663-1721), een gegoede ambtenaar rond 1700 in de Midden-Kempen, in: Jaarboek HK Norbert de Vrijter, 1983, p.7-20

LARIS DEO SEMPER AN° 1681

In de werelt is anders niet
 valsheijt dan alle valsheijt en verdriet,
 valsheijt boosheijt, bedrogh en verraderij,
 ende ick segghe de waarheijt ghe-
 looves mij etc.

Hoe dit pessimistische gedicht verder gaat en wie de auteur is, valt spijtig genoeg moeilijk te achterhalen. Na het gedicht volgen 6 lijnen met letters: een oefening in schoonschrift.

In de marge heeft Maria Anna “valsheijt” opnieuw geschreven. Herkennen we daaronder het geofende handschrift van haar vader, Adriaan, die dit woord nog eens voorschrijft? En gaf hij zijn dochter nadien de opdracht de letters nog eens in te oefenen? Ik kan me het tafereel wel inbeelden: terwijl de bejaarde secretaris Adriaan thuis zijn ambtelijke taak uitvoert, zit zijn jonge dochter naast hem haar schrijfkunsten te oefenen onder het controlerende oog van haar vader.⁸ Wellicht werd het blaadje vervolgens door de secretaris als vloei-papier-tje of als

⁸ In die tijd werden de dorpsarchieven nog bewaard ten huize van de secretaris. (zie vb. RAA, OGA Beerse, nr.342, Inventaris van de secretarije van Beerse en Vosselaar bij de dood van secr. J. Nuijts in 1722)

Vergaderingen van de schepenen gebeurden meestal in een herberg. Een gemeentehuis bestond uiteraard nog niet.

boekenlegger in de oude schepenregisters gebruikt. Enkele maanden later, in mei, diende de achterkant dan als kladpapier voor de opstelling van twee nieuwe schepenaktes. Nog eens 320 jaar later vormt dit onooglijk briefje het onderwerp van een artikel waarin een heemkundige zich afvraagt welk tafereel zich achter dit kladpapiertje afspeelt.

Of zoek ik te ver en moeten we dit documentje minder “romantisch” bekijken? Is het misschien gewoon een pennenproef nadat Maria een nieuwe punt aan haar ganzenveer gesneden had?

Wat het ook zij: laat dit artikel een pleidooi zijn om ook eens aandacht te hebben voor de minder belangrijke archiefbescheiden. Het zijn niet altijd de oude, bezegelde perkamenten stukken of de indrukwekkende, in leer ingebonden registers die ons een blik op het leven van onze voorouders bieden. Waarom eens geen “charmant” gedichtje van een 17-jarig meisje?

Nico Paepen

Schenkeningen.

Van onze erevoorzitter Jos Aerts kregen we diverse doodsbrieven, bidprentjes en foto's van “Het Contact”.

Ons bestuurslid Jules van Olmen schonk ons zijn contactbladen van “Taxandria” en van “Oudheid en Kunst”.

De familie Gebruers-Mertens bezorgde ons ten slotte documentatie en modellen lerares huishoudkunde.

Wij danken deze schenkers voor hun milde bijdrage.

Al deze schenkingen kunnen, nadat ze door ons gecatalogiseerd zijn, vrij in ons heemhuis geraadpleegd worden.

Rechtzetting: Gildeboek en Jaarboek

De aandachtige lezer zal reeds gemerkt hebben dat het zetduiveltje heeft toegeslagen.

Op blz. 221 zijn inderdaad de onderschriften bij de foto's verwisseld.

We drukken hieronder de juiste foto's met de goede onderschriften af.

Alvast onze verontschuldiging voor deze fout.

Jos Smans is sinds 1983 de kornet van de St-Sebastiaansgilde. Hij volgde zijn vader August Smans op. Foto Jos Aerts.

Sinds 1990 is Jef Van der Schraelen de alferis van de St.-Sebastiaansgilde. Hij volgde zijn schoonvader René Jansen in deze functie op. Foto: Jos Aerts.

Bijschrift:

In het kader van het artikel over de Lilse St-Sebastiaansgilde deelt men ons mee dat Leon Jansen nog steeds de tamboer van de gilde is. Hij nam geen ontslag maar hij leert wel Paul Smans op als trosselaar. Deze zal in een later stadium de tamboer van de gilde worden.

Verslag namiddaguitstap naar Turnhout

18 november 2006

't Steentje op de Markt was de plaats van afspraak voor deze namiddag in Turnhout. Weer een mooie groep, 32 geïnteresseerden waren komen opdagen. Op het menu vandaag: 'Toeren tussen Torens', met als tussengerechtje een verborgen hoekje van de stad, een kapel in de Herentalsstraat. De twee Turnhoutse stadsgidsen waren eveneens paraat om twee uur. Eén groep zou beginnen op de Markt met de Sint-Pieterkerk, de andere groep aan de Heilig Hartkerk, kwestie van elkaar niet voor de voeten te lopen.

Via de Gasthuisstraat, dé winkelstraat van Turnhout en ver daarbuiten, vertrokken we richting Heilig Hartkerk. De gids slaagde er wonderwel in om de groep bij elkaar te houden. Een hele prestatie in een winkelstraat met een groep die voor de helft uit dames bestaat...

De kerk werd gerestaureerd in 1983, maar het voortbestaan heeft wel aan een zijden draadje gehangen. Er waren toen wel degelijk plannen om deze kerk af te breken.

De titel 'Toeren tussen Torens' doet een licht vermoeden rijzen over trappen. En inderdaad, ze komen eraan, 156 tot boven, althans tot waar we geweest zijn. We bevinden ons bij de klokken en zijn ongeveer op een derde van de totale hoogte van de toren. Helemaal tot boven is het 92 meter. Wat je zeker niet zou vermoeden wanneer je op de begane grond staat is dat de hoogte van het stenen gedeelte slechts 40 meter, en dat het houten gedeelte, de torenspits, niet minder dan 52 meter hoog is.

Een eerste tussenstop vormt het oksaal op 9 meter boven de begane grond. Van daar gaat het verder naar de zolder tussen het dakgebinte en de gewelven die het plafond vormen van de verschillende beuken. De kerk is gebouwd in neogotische stijl. Iedereen kan zich wel degelijk gotische gewelven voorstellen, van beneden uit. Nu staan we er bovenop, en dat is toch weer eens iets anders.

Nog hoger gaat het naar de klokken. We zijn hier toevallig om drie uur is, en de grote klok doet wat van haar verwacht wordt. We horen ze driemaal. Indrukwekkend, vooral de unieke nagalm. Een mens wordt er stil van.

We hebben geluk met het weer, het is erg klaar en van hieruit hebben we door de galmgaten een enig mooi panorama over Turnhout en omgeving.

De hele groep komt behouden terug beneden en via het Driezenstraatje wandelen we naar de Herentalsstraat. Turnhoutenaars noemen dit ook het 'beschetten' straatje. Niet wat u denkt, want 'beschetten' zou een verbastering zijn van 'bescheiden'. Vroeger was dit straatje nog geen meter breed en dus redelijk 'bescheiden'.

Een beetje verloren tussen de winkels en de rijhuizen van de Herentalsstraat staat de kapel van de zusters van de Franse Congregatie. De kapel werd gebouwd in 1897 door de provinciale architect Pieter Taymans. Zeker de moeite waard zijn de glasramen.

De Markt is nu vlakbij en daarmee ook de tweede toren op onze wandeling: de Sint-Pieterskerk. Ondertussen komen we van onze gids allerlei wetenswaardigheden en anekdotes te weten over Turnhout en zijn bewoners: hoe scheiding van kerk en staat tot hilarische toestanden kan leiden in de Sint-Pieterskerk, of hoe het nu zit met dat bezemklokje, en dan dat Christusbeeld in die schouw. Of nog: waarom is er telefoon op de zolder van de Heilig Hartkerk? Leuke vragen, onverwachte antwoorden.

Ondertussen zijn we aan de klim begonnen in de toren van de Sint-Pieterskerk, de hoofdkerk van Turnhout. Hoofddoel van de beklimming: de beiaard. Met zijn 52 klokken staat hij op de 5de plaats in België. Op een totaal van 180 beiaarden, niet slecht dus. Met een totaal brongewicht (d.w.z. alleen de klokken) van 9 825 kg komt hij rond de 20ste plaats. De meeste klokken dateren uit de 18de eeuw en zijn vervaardigd door Van de Geyn in 1775. Het was zijn “opus 17” (zijn 17de werk). Bij de Turnhoutse beiaard zijn de klokken, omwille van plaatsgebrek, opgehangen aan een betonnen plafond. Hiermee is hij behoorlijk uniek in de Belgische beiaardfamilie. De huidige stadsbeiaardier is Koen Van Asche, die trouwens dezelfde functie ook nog uitoefent in Herentals en in Hoogstraten. We kunnen ook een blik werpen op de plaats waar de beiaardier de beiaard bespeelt. Ook hier weer de nodige anekdotes.

Na de afdaling zijn we nog even gaan napraten in een gezellig café op de Markt. Het was weer eens de moeite. Op naar de volgende afspraak: 21 april 2007. Meer info elders in dit blad.

Alex Vercammen

Bericht aan onze leden zelfstandigen

De Heemkundige Kring wil de leden zelfstandigen danken voor hun sponsoring van onze contactbladen van het werkjaar 2006.

Vier maal per jaar verschijnt ons contactblad op een oplage van meer dan vijfhonderd exemplaren. Zonder uw sponsoring zou dit niet mogelijk zijn.

Daarom zijn we zo vrij opnieuw een beroep te doen op u voor het volgende werkjaar. Indien u dit wenst, kan u ons opnieuw steunen door een advertentie te plaatsen in ons driemaandelijks blad. Deze zal dan in de volledige jaargang (4 nummers) verschijnen vanaf mei 2007.

De vooropgestelde prijs bedraagt:

1/8 van een A4 voor	20€
1/4 " " " "	30€
1/2 " " " "	60€
1/1 " " " "	120€

Dit bedrag kan u storten op onze bankrekening 979-0878854-39 met vermelding “sponsoring contactblad” voor 15 maart 2007.

De vormgeving van uw reclame kan u dan best in de brievenbus van het ‘Heemhuis de Vrijter’, Rechtestraat 7 deponeren of opsturen naar Heemkundige Kring “Norbert de Vrijter” Lille vzw, p/a Louis Bertels, Valvekenstraat nr. 20, 2275 Lille.

Indien u het wenst kan, na een telefoontje, een van onze bestuursleden uw tekst ook komen afhalen. Wij dienen wel uiterlijk 15 maart 2007 in het bezit te zijn van uw reclame!!!

Wij danken u alvast voor uw financiële steun.

Het bestuur

Neergestort vliegtuig te Gierle

Van Luc Vervoort uit Halle-Zoersel kregen wij onderstaande brief.

Reeds meer dan 20 jaar doe ik opzoeken betreffende de Tweede Wereldoorlog boven België.

Op 18 september 1944 zou er een Engels zweefvliegtuig van het type Horsa een noodlanding gemaakt hebben in Uw gemeente, Lille. Het vliegtuig werd getrokken door een tweemotorig transportvliegtuig (Dougals Dakota) en was onderweg naar Arnhem (Nederland).

De piloten van het zweefvliegtuig waren Major Blatch en Sgt Lester.

Is er via Uw heemkundige kring nog bijkomende informatie beschikbaar?

Welk was de juiste plaats van de noodlanding?

Zijn er foto's gemaakt? Wat gebeurde er met het neergekomen vliegtuig?

Bij voorbaat dank voor uw bereidwillige medewerking!

Luc Vervoort

Mogelijk betreft het hier de Engelse piloten die einde 1944 verborgen zijn geweest bij Fons Jacobs ("Fok Juins") op de Achterstenhoek ("Geitenstraat").

Verder zijn er enkele Engelse noodlandingen geweest tussen Hemeldonk en Rolleken op het Rastaertven, maar wel op het grondgebied van Gierle. Een Duitse Messerschmidt heeft een buiklanding gemaakt op de plaats waar thans de hallen zijn van 't Krawaatje/Van Rooy ("Hollander") langs de Gierlebaan-Hoeksken.

Wij vragen nu aan onze leden of zij ons hierover meer info kunnen geven.

U kunt hiervoor steeds contact opnemen met een van de bestuursleden of een mailtje sturen naar louis.bertels@skynet.be.

ADRESWIJZIGINGEN!!!

Om ongemakken te vermijden vragen wij aan al onze leden om bij adreswijziging hun nieuw adres zo snel mogelijk door te geven aan een van de bestuursleden.

Dank bij voorbaat.

Tentoonstelling en voorstelling jaarboek

Zaterdag 17 februari van 14.00 tot 18.00 uur

Zondag 18 februari van 10.00 tot 18.00 uur

VIJFHONDERD JAAR ONDERWIJS TE POEDERLEE

Mollenhof – Poederlee

Inkom: gratis!

Ter gelegenheid van de voorstelling van het jaarboek en de bijzondere uitgave over het onderwijs te Poederlee: “Een school verschijnt, een school verdwijnt.”, richt de Heemkundige Kring Norbert de Vrijter een tentoonstelling in over het onderwijs.

In deze tentoonstelling wordt aan de hand van oude documenten (17de eeuw), reproducties, oud didactisch materiaal en werk van leerlingen een beeld geschetst van het onderwijs door de eeuwen heen.

De ontwerpers van de tentoonstelling hebben getracht hierbij een algemeen beeld te schetsen van het onderwijs in onze dorpen en hebben zich niet beperkt tot Poederlee.

Hoogtepunt wordt de evocatie van een klasje ‘uit de tijd van toen’. Met schoolbanken, telraam, inkt en inktpot, en didactische platen wordt de sfeer van een klasje van de negentiende eeuw gecreëerd. Tevens is er een doorlopende projectie van klasfoto’s van de vier dorpen. Op geregelde tijdstippen wordt een gecommenterde rondgang gehouden.

Tijdens deze tentoonstelling is de speciale uitgave over het onderwijs te Poederlee nog te verkrijgen aan 20 € voor leden en 25 € voor niet-leden. De bestelde boeken kunnen er tevens afgehaald worden.

Op de receptie (zaterdag van 14 tot 15 uur), waarop u bij deze hartelijk wordt uitgenodigd, wordt naast de bijzondere uitgave ook het zeer lijvige jaarboek van de Heemkundige Kring voorgesteld.

Wij roepen alle leden op om een bezoek te brengen aan deze tentoonstelling en er hun jaarboek op te halen! U bespaart de Heemkundige Kring hiermee veel werk. Mogen we u daar in naam van het bestuur alvast voor bedanken.

In het cafetaria is er ruim de gelegenheid om even bij te praten over heemkunde, de tijd van toen en de werking van de Heemkundige Kring.

Allen hartelijk welkom, de toegang is zoals steeds gratis!

Tot de 17de of 18de februari.

Het bestuur

Lezing Guido Landuyt op vrijdag 23 maart 2007

Guido Landuyt is onderwijzer en licentiaat geschiedenis (KULeuven 1971) met als specialisatie onderwijs geschiedenis en industriële geschiedenis. Hij heeft verschillende publicaties gemaakt over onderwijs, industrialisatie en speelkaarten en bereidt momenteel een doctoraat voor over de scholariteit in Vlaanderen in de 19de eeuw.

Hij is oud-leraar en oud-adjunct-directeur Klein Seminarie Hoogstraten, conservator Tram41 - Nationaal Museum van de Speelkaart, en is nog steeds archivaris van het Klein Seminarie van Hoogstraten.

Tijdens de lezing bespreekt hij de onderwijs geschiedenis waarbij het georganiseerd lager onderwijs gedurende de Franse tijd totaal in verval geraakte. Onder het Nederlands bewind dringen de nieuwe pedagogische ideeën door in België en wordt het onderwijs vernieuwd. Deze nieuwe schoolpraktijk zal gedurende 150 jaar stand houden.

Hoe was het onderwijs in de Kempen en hoe werden deze nieuwe ideeën doorgevoerd in de Kempen en de plaatselijke regio, met detailgegevens over Lille, Wechelderzande, Gierle en Poederlee? Dit zal u allemaal vernemen tijdens deze lezing.

Waar: W.z.c. Lindelo, Lindelstraat 10, te Lille.

Aanvang: 20.00 uur

De inkom is, zoals gebruikelijk, gratis!

Namiddaguitstap naar Herentals op 21 april 2007.

Nog zijn we aan het wachten op de komst van de winter, en reeds gaan onze gedachten naar de lente, meer bepaald naar onze lente-uitstap op 21 april. Deze maal zoeken we het wat dichterbij huis, we gaan naar Herentals.

Herentals

De stad ontving in 1209 stadsrechten van zijn vorst Hendrik I. Door zijn gunstige geografische ligging groeide de stad uit tot een van de belangrijkste “smalle” steden van het hertogdom Brabant. Enkele indrukwekkende overblijfselen van deze middeleeuwse welvaart zijn nog bewaard gebleven (de Sint-Waldevrudiskerk, de stadspoorten, de lakenhalle). Deze voorspoed was nauw verbonden met de bloei van de plaatselijke lakennijverheid.

Als zeer belangrijke garnizoenstad had Herentals vanaf de tweede helft van de 16de tot in de 18de eeuw enorm te lijden en de nijverheden kwijnden weg. Na de Franse revolutie in de 19de eeuw zal Herentals zich geleidelijk herpakken op economisch vlak.

Het startpunt voor onze wandeling is het begijnhof met de prachtig gerestaureerde Sint-Catharinakerk.

Sint-Catharinakerk

Tien jaar lang werd er gewerkt aan de erg zorgvuldige restauratie van dit beschermd monument. In zoverre zelfs, dat het een van de genomineerden was voor de Vlaamse Monumentenprijs 2006.

De kerk is van oorsprong laatgotisch en werd in 1614 voltooid. Latere verbouwingen bleven bescheiden, maar vanaf 1874 werd het interieur, en deels ook het exterieur aangepast tot een neogotisch geheel met brandglasramen, muurschilderingen, het hoogaltaar en beelden, en met gietijzeren hekwerk en gerestaureerde buitengevels. Het restauratie, de reiniging, de inventarisatie en de nodige vervangingen en reconstructies gebeurden uiterst nauwkeurig.

Vanuit het begijnhof gaan we een kleine wandeling maken tot aan het oude gasthuis (nu kantoren van het OCMW) en het kasteel Le Paige.

Domein Le Paige

Bij de geboorte van Henri Le Paige in 1806 laat zijn vader 30 eiken planten op het domein in de Nederrij, de basis voor het huidig arboretum. Een samenwerking tussen de vzw Ter vesten, de kerkfabriek en het stadsbestuur heeft ervoor gezorgd dat het kasteel grondig gerestaureerd werd en sinds 2000 een socioculturele functie heeft.

Het arboretum bevat een 70-tal merkwaardige boomsoorten uit Europa, Amerika, Afrika en Azië. Henri Jean Le Paige, burgemeester van Herentals van 1836 tot 1848, begon met de aanleg van het park tussen 1820 en 1830. Nadien bouwde de familie Le Paige het park verder uit. In 2005 werd er in het park een openluchtkerk opgericht, de ‘Groene Kathedraal’.

De heen- en terugwandeling (totaal 2 uur) verlopen over verschillende parcours. Onderweg gaan we zeker nog onbekende en verrassende plaatsjes tegenkomen.

We worden verwacht aan het Stadsarchief (Augustijnenlijn) om 13.30 uur. Zoals bij vorige gelegenheden wordt er verzameld aan het heemhuis vanaf 13.00 uur. Uiteraard kan u ook rechtstreeks naar Herentals rijden. Het Stadsarchief ligt vlak bij het kruispunt Hofkwartier, Fraikinstraat, Belgiëlaan. Heel vroeger deed dit gebouw dienst als brandweerkazerne.

Onze kring betaalt zoals steeds de gidsen. Bij deze uitstap zijn trouwens geen verdere kosten voorzien.

Ik kijk er al naar uit. Hopelijk zijn we weer met velen op post. Tot dan.

Alex Vercammen